

Afwegingskader 'Veilig werken bij contactberoepen' ten tijde van COVID-19.

Inleiding

Dit afwegingskader is van toepassing op contactberoepen. Dit zijn beroepen waar er vaak nauw contact met anderen is (binnen een afstand van 1,5 meter).

De adviezen zijn bedoeld voor verschillende beroepsgroepen die nauw contact hebben met klanten/cliënten:

Sectorspecifieke protocollen

Dit document geeft ondernemers houvast hoe zij in de 'anderhalvemeter-samenleving' hun bedrijf/praktijk weer kunnen opstarten. Brancheverenigingen/sectoren kunnen op basis van dit document een protocol opstellen, toegepast op de specifieke situatie en werkomstandigheden. Het uiteindelijke beleid/protocol moet ten minste onderstaande punten benoemen. Voor een aantal branches/beroepsgroepen gelden richtlijnen die verder gaan qua hygiënemaatregelen, infectiepreventie en schoonmaak. Deze zijn in dat geval leidend.

Risicobeheersing: triage en hygiënemaatregelen vormen de basis

Een nauwkeurige triage, bij klant/cliënt én beroepsbeoefenaar en consequente opvolging van hygiënemaatregelen vormen de basis bij de contactberoepen waarbij de afstand van 1,5 meter niet kan worden gevolgd.

Triage houdt in: Er moet vóór het aangaan van de dienstverlening goed worden vastgesteld of de cliënt gezond is en geen enkel begin van klachten heeft die passen bij COVID-19. Ook wordt dan vastgesteld of niemand binnen het gezin/thuissituatie van de cliënt koorts en/of benauwdheidsklachten heeft. Voor personen met klachten geldt sowieso dat dat zij thuis blijven en uitzieken. Er geldt een uitzondering voor een cliënt met klachten die toch paramedische behandeling/dienst met spoed nodig heeft. Er gelden in dat geval extra maatregelen (zie bijlage). ([rus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus](https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19); <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19>)

Als een beroepsbeoefenaar zelf eerste klachten heeft of binnen de thuissituatie iemand met koorts en/of benauwdheid heeft, moet diegene thuisblijven. Op dat moment kan deze werknemer dus geen contactberoepswerkzaamheden uitvoeren. Het is belangrijk dat de beroepsbeoefenaar en de klant/cliënt hierin zelf hun verantwoordelijkheid nemen. **Verspreiding bij beginnende klachten mogelijk**
Ondanks alle voorzorgsmaatregelen blijft de kans bestaan dat een klant/cliënt een beroepsbeoefenaar (ongemerkt) met het nieuwe coronavirus besmet. Dat geldt ook andersom. Dat komt omdat het mogelijk is dat iemand met milde klachten nog niet merkt dat hij/zij het virus bij zich draagt. Er zijn namelijk aanwijzingen dat het virus overdragen kan worden als er milde of beginnende lichamelijke klachten zijn. De kans dat iemand anders dan besmet raakt, is klein. Als iemand geen hoest- of verkoudheidsklachten heeft, verspreid hij/zij minder druppels waar het virus in zit.

Testbeleid

Om het effect van de versoepeling te kunnen meten, kunnen mensen met contactberoepen zich extra snel laten testen op COVID-19. Iemand moet ten minste 24 uur COVID-19-klachten hebben (neusverkoudheid of hoesten of benauwdheid of koorts). Het testen van mensen met contactberoepen verloopt via de bedrijfsarts, GGD of huisarts.

Persoonlijke beschermingsmiddelen niet nodig

Door goede triage (door klant/cliënt én beroepsbeoefenaar) en het nemen van de beschreven maatregelen, is het niet nodig om extra persoonlijke beschermingsmiddelen te dragen. Zoals mondneusmaskerg, schort of handschoenen. Een specifieke situatie binnen de paramedische zorg kan een uitzondering zijn (zie bijlage). Wanneer een beroepsbeoefenaar/branche zelf besluit tot extra mondneusbescherming neem dan een faceshield ter overweging. Er is weliswaar weinig bewijs voor de effectiviteit, maar een faceshield kan de blootstelling aan druppels van een klant/cliënt verminderen. Er zijn verschillende type faceshields in omloop. De toepassing en het gebruik is verder aan de branche/beroepsgroep. Van belang is het strikt volgen van de instructies van de leverancier. Het gebruik van faceshields is een eigen besluit en vervangt geen van de onderstaande richtlijnen.

Bestaande richtlijnen/kwaliteitseisen binnen beroepsgroepen

Naast specifieke COVID-19 maatregelen kan er ook sprake zijn van al bestaande aanvullende en/of strengere maatregelen vanuit de richtlijnen, kwaliteitsnormen of wetgeving voor specifieke beroepsgroepen. Deze strengere regels blijven gelden.

Checklist ondernemer	Norm en eventuele aanvullende maatregelen	Suggesties maatregelen
1) Algemene en preventieve maatregelen: triage en ontvangst cliënten		
<p>Triage beroepsbeoefenaar:</p> <p>Een beroepsbeoefenaar werkt niet als deze persoon een risico vormt voor de klanten/cliënten. Dat geldt als deze persoon zelf klachten heeft zoals koorts en/of benauwdheid. Ook geldt dat als deze klachten voorkomen binnen het gezin/de thuissituatie van de beroepsbeoefenaar.</p>	<p>RIVM-advies en Rijksoverheid.nl (links opnemen)</p> <p>Als voorbeeld zijn er triagevragen opgenomen in de bijlage.</p>	<p>Bronmaatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Als de beroepsbeoefenaar klachten heeft die een risico vormen voor de klant/cliënt (verkoudheidsklachten, hoesten, benauwdheid of koorts) kan er niet worden gewerkt. (Verwijzing naar RIVM site/Rijksoverheid.nl en naar triagevragen in de bijlage. Medewerkers met slechts milde of beginnende klachten kunnen getest worden via bedrijfsarts, GGD of huisarts.
<p>Triage cliënt:</p> <p>De beroepsbeoefenaar werkt alleen op afspraak* en informeert de klant/cliënt van te voren over de heersende maatregelen.</p> <p>Klant/cliënt blijft thuis als deze een risico vormt voor anderen. Dat geldt als deze persoon koorts en/of benauwdheidsklachten heeft en als deze klachten voorkomen binnen de thuissituatie. De klant/cliënt kan dan geen afspraak maken of moet de bestaande afspraak afzeggen.</p> <p>*binnen sommige contactberoepen is het wellicht mogelijk dat een eerste persoonlijke afspraak plaatsvindt. Waarna vervolgspraken op</p>	<p>Aanvullende maatregelen vanuit de beroepsgroepen/branche, kwaliteitseisen of wetgeving.</p> <p>Als voorbeeld zijn er triagevragen opgenomen in de bijlage.</p>	<p>Organisatorische maatregelen (niet gelimiteerd tot deze) zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> Schriftelijke/digitale instructies bij afspraakbevestiging Instructies aan de klant/cliënt om bij klachten niet te komen Instructies dat klanten/cliënten bij voorkeur alleen komen Het consult wordt zo kort mogelijk gehouden en zoveel als mogelijk wordt afstand bewaard n Handen wassen met water en zeep bij aankomst Elkaar geen hand geven Instructies afstand te houden tot andere klanten/cliënten Iemand eerst naar buiten te laten voor zelf naar binnen te gaan.

afstand plaatsvinden.		
1) Beperken van het aantal aanwezige cliënten/personen		
<p>Beperk het aantal personen in een ruimte zoveel als mogelijk.</p> <p>Borg de 1,5 meter afstand tussen personen.</p>	<p>Algemeen RIVM-advies en Rijksoverheid.nl</p>	<p>Organisatorische maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik ruimtes waarbij er altijd 1,5 meter afstand tussen personen is), tenzij dit niet anders kan (bijv. klant-medewerkerscontact) • Zorg voor een planning zodat er altijd zo min mogelijk contact tussen personen is • Als er geen wachtruimte beschikbaar is waarbij 1,5 meter afstand gehouden kan worden, pas dan deurbelied toe. Cliënten wachten dan bijvoorbeeld buiten of in de auto.
2) Werkplekinrichting en schoonmaak		
<p>Inrichting</p>	<p>Scheid de ruimtes waar werken en waar klanten/cliënten komen/worden behandeld van ruimtes waar medewerkers pauzeren of de administratie doen.</p>	<p>Technische maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ventileer ruimtes waar klanten/cliënten komen zo veel als mogelijk door bijvoorbeeld de ramen te openen • Zorg voor een fysieke (kunststof) barrière. Bijvoorbeeld bij de balie of receptie wanneer de 1,5 meter afstand niet haalbaar is. Er is weliswaar weinig bewijs voor de effectiviteit, maar het kan de blootstelling aan druppels van een klant/cliënt verminderen. <p>Organisatorische maatregelen (niet limitatief):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen koffie-/watervoorziening, speelgoed of tijdschriften in de wachtkamer • Maak vaste looproutes • Geen toegang voor klanten/cliënten in privéruimtes, keuken, omkleedruimte of kantoor
<p>Schoonmaakbeleid werkruimten</p>	<p>De LCHV heeft algemene hygiëne richtlijnen voor professionals: https://www.rivm.nl/hygienerichtlijnen/algemeen</p> <p>Houd ook rekening met aanvullende maatregelen op hygiëne of schoonmaak vanuit richtlijnen, kwaliteitseisen of wetgeving van de beroepsgroepen/branche.</p>	<p>Onderstaand de minimale eisen die vanuit het oogpunt van COVID-19 bestrijding worden gesteld. Het kan echter zijn dat er vanuit de beroepsgroep kwaliteitseisen, wetgeving of andere aanvullende eisen worden gesteld.</p> <p>Organisatorische maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat klanten/cliënten bij binnenkomst de handen wassen • Zorg voor voldoende (hand) zeep voor de klanten/cliënten en papieren handdoekjes • Maak deurklinken (waarmee

		<p>cliënten wel in aanraking komen) meerder keren per dag schoon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik van goed te reinigen stoelen, (behandel)tafels en meubilair in ruimtes waar cliënten komen • Maak regelmatig de stoelen, leuning, deurklinken en tafels in de wachtkamers en het toilet schoon. Minimaal 1 keer per dag • Maak na ieder klant/cliëntcontact de materialen, instrumenten en meubilair in de behandelruimtes schoon die in contact zijn geweest met de handen, huid of lichaamsvloeistoffen van de cliënt (bijvoorbeeld stoel, oefenmateriaal en onderzoeksbank). • Maak na iedere werkdag de hele behandelruimte schoon • Na gebruik wegwerpvoorwerpen en materialen op de reguliere wijze weggooien (volgens de geldende beroepsrichtlijnen)
2) Voorkomen transmissie binnen de werksetting		
<p>Risico lopen:</p> <p>Het risico dat de beroepsbeoefenaar zelf ziek wordt door een besmettelijke cliënt.</p>	<p>Branche arbocatalogi: werken volgens de richtlijnen/procedures van de branche of beroepsgroep.</p> <p>Nauwkeurige triage.</p>	<p>Bronmaatregelen:</p> <p>Een beroepsbeoefenaar die tot de medisch kwetsbare groepen behoort moet een risicoafweging maken of:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het werken medisch verantwoord is vanuit gezichtspunt van de eigen gezondheid • In overleg met bedrijfsarts de afweging maken of/welke werkzaamheden ze kunnen uitvoeren en de mogelijkheid krijgen werk nog niet te hervatten/andere werkzaamheden op te pakken
<p>Risicovorming:</p> <p>Het risico dat een beroepsbeoefenaar cliënten besmet.</p>	<p>Triage</p> <p>Werk volgens de bestaande richtlijnen en procedures.</p> <p>Als voorbeeld zijn er triagevragen opgenomen in de bijlage.</p>	<p>Bronmaatregelen beroepsbeoefenaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als de beroepsbeoefenaar, of een van zijn gezinsleden, klachten (verkoudheidsklachten, keelpijn, hoesten, benauwdheid, verhoging/koorts) heeft (Link RIVM site) gaan de behandeling/dienst of werkzaamheden bij een contactberoep niet door. Zie triagevragen zoals opgenomen in bijlage <p>Bronmaatregelen cliënten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitgangspunt is een nauwkeurige triage • Kwetsbaren: personen met een

		verhoogde kans op ernstig beloop (https://lci.rivm.nl/richtlijnen/covid-19#index Risicogroepen) moeten afwegen of zij wel gebruik willen maken van de dienst.
2) Persoonlijke beschermingsmaatregelen naast branche specifieke richtlijnen: in meeste gevallen niet nodig		
Zijn er branche specifieke protocollen mbt persoonlijke beschermingsmaatregelen?	De gangbare hygiëne- en infectiepreventie- protocollen van de branches zijn leidend. Voor het afwegen van de verschillende risico's is een splitsing gemaakt tussen contactberoepen en paramedische beroepen (zie bijlage).	Contact tussen personen zonder klachten en/of zonder klachten in de thuissituatie en binnen 1,5 meter: de richtlijnen van de beroepsgroep zijn leidend. Daarnaast volstaat een goede hand- hoest- en nieshygiëne. Kwetsbare cliënten <ul style="list-style-type: none"> • Cliënten met een verhoogde kans op ernstig beloop van COVID-19 kunnen, net als overige cliënten geholpen/behandeld worden mits er sprake is van nauwkeurige triage, deze is van extra belang. • Door goede triage (door cliënt én beroepsbeoefenaar) en het nemen van de verder beschreven maatregelen, is geen extra persoonlijke bescherming zoals mondneusbescherming, schort of handschoenen nodig. Wanneer een beroepsbeoefenaar/branche zelf besluit tot extra mondneusbescherming behoort een faceshield of niet-medisch mondneusmasker tot de mogelijkheden. <p>De risicogroep wordt grotendeels al beschermd via de triage, hygiënemaatregelen en gangbare protocollen. De branche maakt hierop, eventueel met een bedrijfsarts en arbeidshygiënist, beleid zodat de dienstverlening met name voor ook deze kwetsbare groep en binnen 1,5 meter zo veilig mogelijk verloopt.</p>

Referenties:
1-9

1. Maas JJ, Stinis HP, Ruijs H. Infectieziektebestrijding. GGD-arts en bedrijfsarts: de een kan niet zonder de ander. Tijdschrift voor Bedrijfs en Verzekeringsgeneeskunde. 2013;21(9).
2. Maas.J.J. Infectieziekten op de werkvloer. De rol van de arbodeskundige en GGD nader toegelicht. Infectieziekten bulletin. 2013;7(24):202-5.
3. Sande van der M, Sabel R. Professional and Home-Made Face Masks Reduce Exposure to Respiratory Infections among the General Population. Plos One. 2008;e2618(7).

4. Roberge RJ. Face shields for infection control: A review . J Occup Environ Hyg. 2016;13(4):235-42.
5. Wertheim H, Scheepers P, Groot de M, Voss A, Hopman J. Concept notitie: de mondneusmaskers ontmaskert. Nijmegen: Radboudumc; 2020 16-04-2020.
6. Jung H, Kim J, Lee S, Lee J, Kim J, Tsai P, et al. Comparison of filtration efficiency and pressure drop in anti-yellow sand masks, medical masks, and handkerchiefs. Aerosol and Air Quality Reseach. 2014;14.
7. Bahl P, Doolan C, de Silva C, Chughtai AA, Bourouiba L, MacIntyre CR. Airborne or droplet precautions for health workers treating COVID-19? J Infect Dis. 2020.
8. SZW. Maatregelen tegen biologische agentia (bio-arbeidshygiënische strategie) Den Haag: Arboportaal; 2017 [Available from: <https://www.arboportaal.nl/onderwerpen/maatregelen>].
9. Federatie Medisch Specialisten Leidraad 'Persoonlijke bescherming in de (poli)klinische setting vanwege SARS-Cov2 ' <https://www.demedischspecialist.nl/nieuws/leidraad-persoonlijke-bescherming-de-poli-klinische-setting>